

Jorge Cardelli, professor argentí i sindicalista de la CTERA

"El neoliberalisme vol destruir l'Escola Pública"

Jorge Cardelli és un llicenciat en Matemàtiques i professor universitari que dirigeix el Instituto de Estudios y Formación de la Central de Trabajadores de Argentina. Nascut el 1947 i actiu militant d'esquerra

durant els anys seixanta i setanta, aquest sindicalista va passar vuit anys a la presó en l'etapa de la dictadura militar. Recuperada la llibertat en 1983, va retornar a la docència i al treball sindical, en una

tasca integrada d'ambdós fronts: "Som un sindicat i, a més, un moviment educatiu. Volem representar els pares i els alumnes perquè tenim un compromís de classe". Convidat per l'STEPV a visitar

València, Jorge Cardelli explica les claus que han dut els ensenyants argentins a protagonitzar una lluita que ha sabut catalitzar la resposta dels sectors populars a l'ofensiva neoliberal.

Jorge Cardelli / XELO GARCIA

pugen els salaris mentre s'aniquila l'Escola Pública.

- **La CTERA és també una força social amb molta implantació i compromís polític.**

- Des del punt de vista ideològic, tenim un plantejament de transformació social que assumeix un protagonisme polític i que entén que no es pot deixar la política només en mans dels partits. Entenem que s'ha d'ampliar el sentit de la democràcia i que els moviments socials, pedagògics i culturals tenim dret a participar-hi.

- **¿Quin tipus d'activitats de formació organitzau?**

- En el Centre de Formació Marina Vilte fem cursos per al professorat on s'introdueix la metodologia de la investigació educativa, perquè volem retornar el protagonisme al docent i dotar-lo d'instruments perquè reflexione sobre la seua pràctica. Incloem-hi activitats d'anàlisi sobre les transformacions socials recents, les característiques del projecte neoliberal i la importància de la lluita politico-ideològica en el pla educatiu.

- **¿Quines persones assumeixen la responsabilitat d'impartir la formació?**

- Comptem amb companys que són dirigents sindicals experts amb una bona formació intel·lectual i amb intel·lectuals de reconegut prestigi acadèmic. Oferim un nivell elevat de qualitat, amb un professorat que acadèmicament està en la primera línia. Gaudim d'una legitimitat acadèmica que ens permet disputar sense complexos aquest espai a l'oferta de formació més oficialista. Per arribar fins ací hem hagut de construir un espai acadèmic, educatiu, d'investigació i de reflexió amb legitimitat, molt reconegut a la societat. L'actitud del nostre centre és plural i el professorat és ideològicament divers i gaudeix de llibertat de càtedra, sempre des d'una perspectiva crítica d'ampli abast.

- **¿Podeu explicar l'experiència recent de les lluites dels treballadors i treballadores de l'ensenyament argentins?**

- La CTERA, que sempre ha reivindicat la seua autonomia front l'Estat i els partits polítics, sorgeix el 1973 per la convergència de dos moviments docents. És una organització molt combativa, que en la dictadura militar va tindre 600 desapareguts, entre ells la pròpia Marina Vilte. Estem compromesos amb la societat civil i, de fet, molts dirigents de la CTERA són també membres d'organismes defensors dels Drets Humans. D'altra banda, tenim un plantejament nacional molt fort, afirmem que tots els treballadors i treballadores han de tindre uns mínims salarials de dignitat, i la qualitat educativa ha de ser igual en tot el país.

- **Feu-nos un diagnòstic.**
- Ara som en plena resistència i sóc optimista. Amb l'experiència adquirida i el treball desplegat estic convençut que ens anirà bé.

Imatge de la Carpa Blanca a la Plaza de Mayo, de Buenos Aires. / ARXIU

R. M.
- **¿Com s'explica que a l'Argentina no hi existesquen moviments de renovació pedagògica autònoms dels sindicats?**

- Per a nosaltres, la lluita sindical i la pedagogia van de la mà necessàriament, perquè la defensa de les condicions de treball està estretament lligada a l'Escola Pública, l'augment del pressupost educatiu i la millora salarial dels treballadors de l'ensenyament. Els trets de l'ofensiva neoliberal tendeixen a justificar les condicions laborals penoses i els salaris baixos dels docents per l'acusació de la baixa qualitat del nostre treball.

- **És, per tant, el neoliberalisme qui introdueix la dimensió pedagògica quan pretén avaluar el treball docent.**

- Efectivament. L'eix de disputa en el pla pedagògic el va començar introduint el propi neoliberalisme. Dins aquest marc general, per a nosaltres adquireixen molta importància les aliances, el compromís de la comunitat en el sentit que els educadors, el conjunt dels treballadors i els sectors populars tenim en comú la defensa de l'Escola Pública, perquè, en el fons, el que ells volen és destruir l'Escola Pública a la qual assisteixen els fills dels treballadors.

- **Des d'ací, sorprén molt veure l'extraordinària vitalitat del vostre moviment.**

- Comptem amb una tradició molt forta de l'educació pública, ja que, almenys fins als anys setanta, aquesta era una via clara per a l'ascens social. En l'actualitat, a l'Argentina es conserva la memòria d'aquella tradició perquè la Universitat pública no és aranzelària i en l'imaginari col·lectiu això suposa encara una eina per a millorar les condicions socials de la gent.

- **En aquest marc, ¿com es planteja fer formació del professorat des del Sindicat?**

- Quan a la CTERA ens plantejem responsabilitzar-nos de la capacitat del professorat no ho enfoquem en clau interna, sinó que ho concebem dins un ensenyament renovat en sentit ample. Per a nosaltres, defensar l'Escola Pública, a més d'un projecte ideològic, és una necessitat objectiva: no podem permetre que ens

La Carpa Blanca, una lluita modèlica

El sindicalisme docent argentí té una llarga tradició lligada a les reivindicacions pedagògiques dels ensenyants, atès que no hi existeix un moviment pedagògic autònom. De fet, la Central de Trabajadores de la Educación de la República Argentina (CTERA) va crear el 1993 la Escuela de Formación Pedagógica y Capacitación Sindical Marina Vilte, una institució autofinançada pels propis ensenyants del país que s'encarrega de desenvolupar projectes de formació pedagògica i professional. La CTERA, que aglutina la immensa majoria del professorat, ha estat capdavantera en la lluita social contra els atacs del neoliberalisme i en defensa de l'Escola Pública. Un dels últims episodis modèlics d'aquesta lluita és va aglutinar al voltant de la Carpa Blanca.

La Carpa Blanca i la vaga de fam dels ensenyants argentins comencen el 2 d'a-

bril de 1997 amb un objectiu: aconseguir un Fons de Finançament per a l'Educació que, en un primer moment, done resposta a la situació salarial dels treballadors de l'ensenyament. Al llarg dels 1.003 dies de mobilització a la Carpa, el Govern Menem tracta per tots els mitjans de desprestigiar, debilitar i posar fi a la lluita. Finalment, la victòria dels ensenyants argentins i del conjunt de la societat que els hi van donar suport representen un testimoni i un model exemplar d'unitat i de lluita per l'Escola Pública.

Aquestes són, en resum, algunes de les fites d'aquella mobilització:

- 11 setembre 1997. El president Menem anuncia un augment salarial que es queda en promesa de campanya electoral.

- Desembre 1997. S'intenta imposar un reajust salarial condicionat. La vaga i la mobilització del 2 d'abril de 1998 tomben el projecte.

- Agost 1998. Primer cobrament de l'Incentiu Docent.

- Setembre-octubre 1999. La CTERA decideix continuar amb la vaga de fam, perquè el Govern no garanteix la continuïtat del Fons.

- 24 novembre 1999. Vaga de la CTERA, que exigeix mantenir la percepció de l'Incentiu Docent.

- 20 desembre 1999. La Cambra de Diputats aprova la creació d'un fons de 660 milions. No s'estableix cap condició a l'Estatut del Docent.

- 30 desembre 1999. La direcció de CTERA s'entrevista amb el nou president, De la Rúa, que es compromet a complir la Llei. Es decideix retirar la Carpa, en compliment de la resolució majoritària del congrés del sindicat. La Carpa havia complit l'objectiu pel que va ser instal·lada: la promulgació d'una Llei de Finançament amb els Pressupostos de l'Estat i sense condicions.